

Qielli qjellit
Kur ngarkesa zhvendoset, kemi atë qđ
qubhet rymne elektrike, nese ajo kalon në
ajër, e nxeh dha e bën qđ tê shkëqejë.
Për këtë arsyë vetë-tim janë
spektakolare. Nese një vëllim i madh ajri
nxehet shpejt, ai prodhon zhurmë
sepse befas zjalerohet, kjo shikaktan
bulbulimtë. Re tê mëdha tê ngarkara me
pika shlu levizun dhe ngarkohen me
elektricitet, qđ mund tê zhvendoset nga
reja në spërthafen e Tokës. Kur ngarkesa
eshtë e forte, neshohim vetëtimin.

12
Najyra e qjellit

Vetëtimi godet në pikat tê larta e tê
imprenta. Rrufepritësit e përcjellin
electricitetin nga Tokë, në një
vend qđ nuk shikaktojnë déme.

8

Kur lagështja e një injektisi eshtë
e ulët, aheni kritini flokët apo
farkoni me një balon, ato
elektrizohen dhe ngohen
përmjetë.

Rrufetë

Në përgjithësi stuhitë shoqërohen me
bulbullinë e verëtëtina, qđ e ndiqojnë
qjellin në mënyrë spektakolare.
Për të kuptuar se qđ eshtë vetëtima,
kuftohuni nese ken parë xixa në sârcarfe
apo në bluzë, kur jeni zhveshur natën.
Vetëtima eshtë qđ xixë shumë
intensivë. Xixat krijuhen kur teknologjia
farkohen me trupin tuaj, duke produhuar
një ngarkesë elektrike qđ zhvendoset.
Kur ngarkesa zhvendoset, kemi atë qđ
qubhet rymne elektrike, nese ajo kalon në
ajër, e nxeh dha e bën qđ tê shkëqejë.
Për këtë arsyë vetë-tim janë
spektakolare. Nese një vëllim i madh ajri
nxehet shpejt, ai prodhon zhurmë
sepse befas zjalerohet, kjo shikaktan
bulbulimtë. Re tê mëdha tê ngarkara me
pika shlu levizun dhe ngarkohen me
elektricitet, qđ mund tê zhvendoset nga
reja në spërthafen e Tokës. Kur ngarkesa
eshtë e forte, neshohim vetëtimin.

9

Qielli blu dhe perëndimi i kuq

Kur drita e Diellit mbërrin në Tokë, ajo ka
kaluar nëpëri atmosferë. Molekulat e
oksigjenit, dha azotit, hë atmosferë e
shpërhapin driten në tê gjitha
drejtësit, pour nuk i shpërhapin njëloj
të gjitha najyrat. Meteor shpërhapin
blure. Kjo do të thotë se drita blu e Diellit,
në vend qđ të vijë drejt, si ekzistojë apo e
verdila, hidhet ngado përparrasë të
mbështetë synin tonë, dha për-këtë arsyë
qjelli çuker blu.

Perëndimi i diellit, i kujdhës portokallë, sepse
atëherë është i kaltër drithë, sepse
molekulat e oksidantit, dha azotit
shpërhapin më fort drithën blu të Diellit.
Kështu, kjo drita e shihet kudo në qjelli.
Në perëndim, drithësi i duhet tê kalojë
përmes një shtrëse më tê trashë
atmosferës, dha molekulat e oksigjenit e
azotit e shpërhapin tê gjithë drithën blu
dhe tê gjebër laشتë vijës sonë të
shikimit, dha molekulat e oksigjenit
ose i kuq, përmerrgjavrën e verdhë kur
ngjitet sipër.

5

Najyra e qjellit

Nuk kemi radhënjë foto
të qjellit tê Jupiterit
nga thellësia e
atmosferës së tij,
por mundohet tê
jetë blu. Këtu është
dëshënje paraqitje
artisticke e asaj se si
mund tê duket.

Najyra e qjellit në botët e tjera

Shumë planetave nuk i eshtë
vroatuar ende qjelli. Megjithatë,
shkencëtarët mendojnë se planetet
si Jupiteri dhe Saturni, pë Jane
kunë atmosfera me një larmi të
nuanca, imazhioni larmirë e ndyrave
qjelli mund tâ katë në grupin e
magjistraleve jashëdiellore qđ
po zbulohen. Mbi këto botë me
atmosfera të ndryshme nga e ionia,
qđ silen rrëth kësive me najyra të
tjera, qjelli duhet tâ jetë mahnitës.

Qielli blu dhe perëndimi i kuq

Qielli eshtë i kaltër drithë, sepse
molekulat e oksidantit, dha azotit
shpërhapin më fort drithën blu të Diellit.
Kështu, kjo drita e shihet kudo në qjelli.
Në perëndim, drithësi i duhet tê kalojë
përmes një shtrëse më tê trashë
atmosferës, dha molekulat e oksigjenit e
azotit e shpërhapin tê gjithë drithën blu
dhe tê gjebër laştë vijës sonë të
shikimit, dha molekulat e oksigjenit

Najyra e qjellit

Universi në xhepin tim

Një eksperiment qđ ju mund
ta bëni në shtëpi
për të zbuluar najyrat e
drithës diellore

Instruksionet në faqen tjeter

No. 24
THE UNIVERSAL MY POCKET
Julietta Fierro
Instituti i Astronomisë,
UNAM, Mexico

13

4

